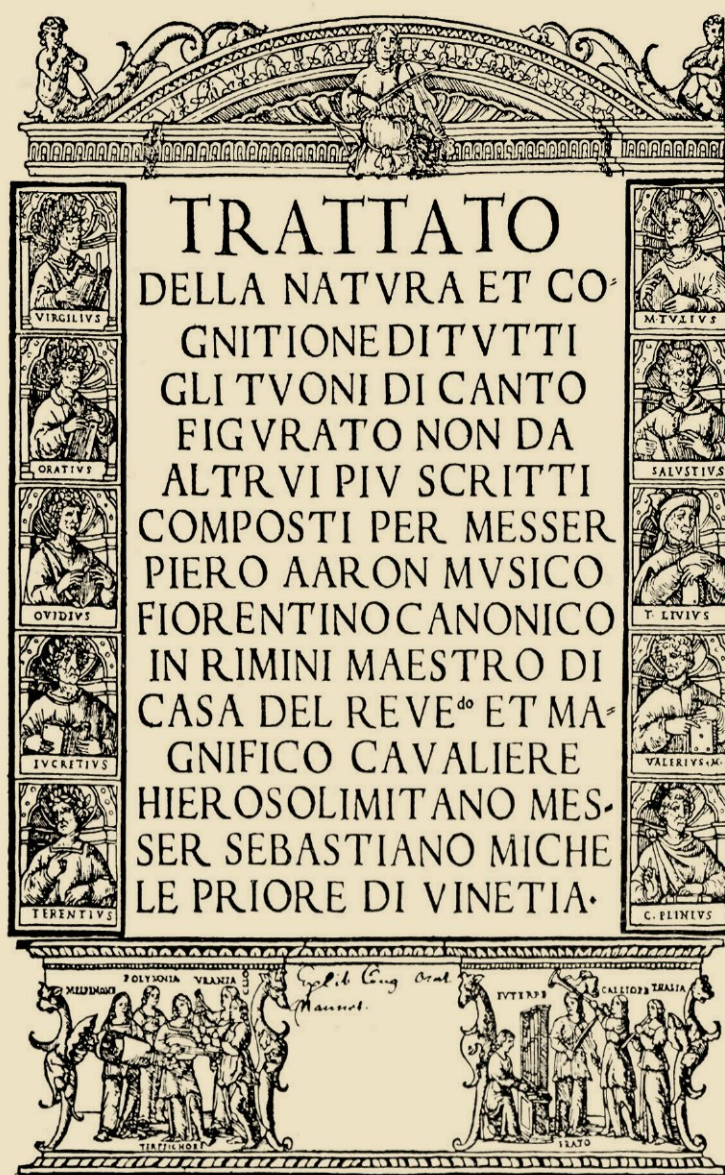

Cambridge's bibliotheekgebouw, in leen gegeven door den eigenaar, die daar ongestoord verder werkt aan de completeering van zijn zooveel banden tellenden catalogus van een collectie die op bijna één millioen gulden geschat is. Doch hoe kan men origineelen schatten, waarvan in vele gevallen geen tweede exemplaar meer op de wereld te vinden is!

Onder het helle licht der electriche lampen spreidt Paul Hirsch zijn schatten voor mij uit. Ik had hem gevraagd naar de eerste muziek, die ooit gedrukt is. Het is Gerson's *Collectorium Super Magnificat*, verschenen in Esslingen in 1473, vijf vierkante blokjes! In een boek, gedrukt in Westminster in 1495, Higden's *Policronicon*, komen zoowaar reeds 8 noten voor. De Hirsch-Collectie toont elk stadium in de ontwikkeling van den noten-druk. De eerste boeken met muziek gedrukt van houten blokjes, Venetië 1480

en Straatsburg 1488; de eerste beweegbare typografie, Neurenberg 1501; langzamerhand druk van gegraveerde koperplaten, Rome 1637, tot we met een concerto van Pleyel, in 1797 te München uitgegeven, de eerste muziek-lithografie bereiken.

Een ander onderdeel der bibliotheek toont den volledige ontwikkelingsgang van de opera. De eerste opera ooit gedrukt was Jacopo Peri's *Euridice*, in Florence opgevoerd ter eere van een vorstelijk huwelijk in 1600. In meer dan duizend complete partituren gaat het zoo,

Pietro Aaron: „Trattato della Natura”, Venetië, 1525 - Titelblad in houtsnede van een der eerste en beroemdste werken over de theorie der muziek.